

Bolonský proces – reforma univerzít v ďalšom desaťročí

V dňoch 28. a 29. apríla sa v belgickom Leuven a Louvain-la-Neuve stretnú ministri zo 46 európskych krajín zodpovední za vyššie vzdelávanie, aby zhodnotili pokrok dosiahnutý v rámci bolonského procesu, stanovili novú agendu a dohodli sa na prioritách pre európsky priestor vyššieho vzdelávania na ďalšie desaťročie až do roku 2020. Vzhľadom na veľký záujem mimoeurópskych krajín o reformy, ktoré prebiehajú v európskom priestore vyššieho vzdelávania sa po prvý raz uskutoční „Bolonské politické fórum“ medzi 46 krajinami, ktoré sú súčasťou procesu, a 20 mimoeurópskymi krajinami¹.

Bolonský proces sa rozšíril z 29 krajín v roku 1999 na súčasných 46² – je to príbeh európskeho úspechu. Podľa najnovšej **Správy o zhodnotení plnenia cieľov** bolonského procesu, ktorá sa má predložiť ministrom v Leuven a Louvain-la-Neuve, sa v implementácii bolonských reforiem dosiahol značný, hoci dosť nevyrovnaný pokrok. Posledná správa Komisie na podporu tohto procesu potvrdzuje tento pozitívny záver a naznačuje, že sa dosiahol značný pokrok vrátane štrukturálnych reforiem. Cieľom by teraz mala byť modernizácia národných politík a konkrétna implementácia reforiem európskych inštitúcií vyššieho vzdelávania.

Hlavné bolonské reformy sa zameriavajú na:

- **trojstupňovú štruktúru titulov** (bakalársky, magisterský, doktorandský),
- **zabezpečenie kvality** vo vyššom vzdelávaní a
- uznávanie kvalifikácií a dĺžky štúdia.

Spojením týchto reformných úsilí sa vytvorili pre univerzity a študentov nové príležitosti. Vďaka minuloročnému zriadeniu nového Európskeho registra pre zabezpečenie kvality vyššieho vzdelávania sa európske vyššie vzdelávanie zviditeľní a zvýši sa dôvera v inštitúcie a programy v rámci Európy a celého sveta.

¹Pozvané boli tieto krajiny: Maroko, Tunisko, Egypt, Etiópia, Senegal, Tanzánia, Južná Afrika, Izrael, Jordánsko, Kazachstan, Kirgistan, India, Čína, Japonsko, Vietnam, Austrália, Nový Zéland, Brazília, Mexiko, Spojené štáty a Kanada.

² Albánsko, Andorra, Arménsko, Rakúsko, Azerbajdžan, Belgicko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Gruzínsko, Nemecko, Grécko, Svätá stolica, Maďarsko, Island, Írsko, Taliansko, Lotyšsko, Lichtenštajnsko, Litva, Luxembursko, Malta, Moldavsko, Čierna hora, Holandsko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Ruská federácia, Srbsko, Slovenská republika, Slovinsko, Španielsko, Švédsko, Švajčiarsko, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Turecko, Ukrajina, Spojené kráľovstvo.

V súvislosti s pripravovaným stretnutím európsky komisár pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a mládež Ján Figel' povedal: „Bolonský proces viedol k vyššej kompatibilite a porovnateľnosti systémov vyššieho vzdelávania. Okrem iného urobil z Európy atraktívnejšiu destináciu pre študentov z iných kontinentov. Zatiaľ čo je ešte stále potrebné pracovať na splnení cieľov, ktoré sa stanovili v roku 1999, musíme neustále kráčať vpred, aby sme sa vyrovnali s novými výzvami, najmä v súčasnej ekonomickej kríze. Vyššie vzdelávanie zohráva kľúčovú úlohu pri podpore udržateľnej ekonomickej obnovy a stimulovaní inovácií. Univerzity sa musia modernizovať a všeobecné uznanie tejto potreby zo strany vlád nielen v Európe, ale na celom svete, dáva bolonskému procesu podporu, ktorú nevyhnutne potrebuje na svoj úspech.“

Nedávny **prieskum Eurobarometra** medzi študentmi vyššieho vzdelávania ukazuje, že študenti si prajú širší prístup k vyššiemu vzdelávaniu a univerzity by sa mali otvoriť spolupráci so svetom práce a celoživotnému vzdelávaniu. Napríklad až **97 % študentov verilo, že je dôležité vybaviť študentov vedomosťami a zručnosťami, ktoré potrebujú na úspešné fungovanie na trhu práce.**

Veľká väčšina (87 %) sa tiež zhodla na tom, že pre inštitúcie vyššieho vzdelávania je dôležité podporovať inovácie a **podnikateľského ducha medzi študentmi a zamestnancami** a že by mala existovať možnosť **pracovných stáží v súkromných podnikoch ako súčasť študijného programu**. V zahraničí chce študovať viac študentov a väčšina by uvítala viac informácií o kvalite inštitúcií vyššieho vzdelávania, aby sa mohli informovane rozhodovať o výbere štúdia.

Európska komisia pracuje s členskými štátmi a so sektorom vyššieho vzdelávania, aby im v rámci **lisabonskej stratégie rastu a zamestnanosti** pomohla implementovať program modernizácie univerzít. Podpora sa poskytuje prostredníctvom programu celoživotného vzdelávania (akcie programu Erasmus), siedmeho rámcového programu EÚ pre výskum a programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, ako aj štrukturálnych fondov a pôžičiek Európskej investičnej banky (EIB).

Komisia tiež podporuje reformy vyššieho vzdelávania v širšom svetovom meradle, konkrétne prostredníctvom externých politík a programov; podpora pre krajiny susediace s EÚ sa poskytuje napríklad prostredníctvom programu Tempus. Vzťahy s inými partnerskými krajinami sú podporované prostredníctvom viacerých bilaterálnych a multilaterálnych programov spolupráce: EÚ-USA/Kanada, EDULINK, ALFA pre Latinskú Ameriku a nový program Nyerere pre Afriku. Napokon existuje aj program **Erasmus Mundus**, prostredníctvom ktorého sa poskytujú študentom z celého sveta štipendiá na štúdium integrovaných magisterských programov v rozličných európskych krajinách. Nová fáza programu zahŕňa tiež doktorandské štúdium. Spolupráca s neeurópskymi inštitúciami sa zabezpečuje aj prostredníctvom podpory Komisie pre výskumné aktivity inštitúcií vyššieho vzdelávania v rámci 7. rámcového programu EÚ pre výskum. Akcie „Maria Curie“ ponúkajú individuálnym výskumným pracovníkom príležitosť zapojiť sa do výskumného tímu v inej krajine.

Ďalšie informácie:

Európska komisia: [MEMO/09/170](#) [časté otázky o bolonskom procese], 22. apríl 2009

Európska komisia: [MEMO/09/172](#) [správa Eurydice], 22. apríl 2009

Európska komisia: [MEMO/09/171](#) [Eurobarometer], 22. apríl 2009

Európska komisia: [Vyššie vzdelávanie](#)

Európska komisia: [Vyššie vzdelávanie: Bologna](#)

Oficiálna stránka [bolonského procesu](#)

[Bolonská ministerská konferencia, Louvain-la-Neuve a Leuven, 28. – 29. apríla 2009](#)